Republica Moldova

CURTEA CONSTITUŢIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 217g/2026

privind excepția de neconstituționalitate a articolului 4 alin. (1) literele d) și n) din Legea nr. 133 din 17 iunie 2016 privind declararea averii și a intereselor personale

(*obligațiile subiectului care declară bunurile și serviciile primite de la terți*)

CHIŞINĂU

10 noiembrie 2026

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dnei Domnica MANOLE, *Președinte*,
dlui Sergiu LITVINENCO,
dlui Ion MALANCIUC,
dnei Viorica PUICA,
dlui Nicolae ROȘCA,
dnei Liuba ȘOVA, *judecători*,
cu participarea dlui Vasili Oprea, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 16 octombrie 2026,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 10 noiembrie 2026, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 4 alin. (1) literele d) și n) din Legea nr. 133 din 17 iunie 2016 privind declararea averii și intereselor personale, ridicată de dl avocat Nicolae Posturusu, în interesele dlui Igor Dodon, parte în dosarul nr. 3-2/2023, pendinte la Curtea de Apel Centru.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de un complet de judecători format din doamnele judecătoare Victoria Șîrbu și Lucia Bagrin și domnul Andrei Cașcaval, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție

ÎN FAPT

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Circumstanțele litigiului principal, astfel cum au fost prezentate de autorul excepției, pot fi rezumate după cum urmează.

4. La 19 februarie 2020, Autoritatea Națională de Integritate a dispus, pe baza unor indici privind o eventuală încălcare a regimului juridic al declarării averii și intereselor personale, inițierea controlului averii și al intereselor personale ale dlui Igor Dodon.

5. La 2 decembrie 2022, Autoritatea Națională de Integritate a emis Actul de constatare nr. 340/16[1], prin care a stabilit încălcarea de către dl Igor Dodon a regimului juridic al declarării averii și intereselor personale. În particular, Autoritatea a constatat existența unei diferențe substanțiale între averea dobândită și veniturile obținute de dl Igor Dodon și membrii familiei sale în perioada 23 decembrie 2016 - 19 februarie 2020, precum și deținerea unei averi nejustificate în valoare de 1 175 457,16 lei, aferentă anilor fiscali 2017, 2018 și 2019.

[1] https://www.ani.md/sites/default/files/2022-12/AC340.PDF

6. La 30 decembrie 2022, dl Igor Dodon a formulat o cerere de chemare în judecată împotriva Autorității Naționale de Integritate, solicitând anularea actului de constatare menționat mai sus.

7. La 10 iulie 2026, în cadrul examinării cauzei, dl avocat Nicolae Posturusu a ridicat, în interesele dlui Igor Dodon, excepția de neconstituționalitate a articolului 4 alin. (1) literele d) și n) din Legea privind declararea averii și a intereselor personale.

8. Printr-o încheiere din 5 octombrie 2026, Curtea de Apel Centru a admis cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate și a transmis sesizarea Curții Constituționale, spre soluționare.

B. Legislația pertinentă

9. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 1
Statul Republica Moldova

„[…]

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile şi libertăţile lui, libera dezvoltare a personalităţii umane, dreptatea şi pluralismul politic reprezintă valori supreme şi sunt garantate.”

Articolul 23
Dreptul fiecărui om de a-şi cunoaşte drepturile şi îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-şi cunoaşte drepturile şi îndatoririle. În acest scop statul publică şi face accesibile toate legile şi alte acte normative.”

Articolul 54
Restrângerea exercițiului unor drepturi
sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile şi libertăţile fundamentale ale omului şi cetăţeanului.

(2) Exerciţiul drepturilor şi libertăţilor nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internaţional şi sunt necesare în interesele securităţii naţionale, integrităţii teritoriale, bunăstării economice a ţării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă şi infracţiunilor, protejării drepturilor, libertăţilor şi demnităţii altor persoane, împiedicării divulgării informaţiilor confidenţiale sau garantării autorităţii şi imparţialităţii justiţiei.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporţională cu situaţia care a determinat-o şi nu poate atinge existenţa dreptului sau a libertăţii.”

10. Prevederile relevante ale Legii nr. 133 din 17 iunie 2016 privind declararea averii şi a intereselor personale sunt următoarele:

Articolul 4
Obiectul declarării

„[…]

(1) Subiecţii prevăzuţi la art. 3 alin. (1) declară:

[…]

d) orice activ financiar deținut de subiectul declarării, de membrii familiei lui și de concubinul/concubina lui, inclusiv în conturile bancare, în unitățile de fond în fondurile de investiții sau de asigurări, în formele echivalente de economisire și investire, în plasamente, în obligațiuni, în cecuri, în cambii, în certificatele de împrumut și alte documente ce încorporează drepturi patrimoniale personale, în alte active financiare, dacă valoarea unitară a fiecăruia depășește două salarii medii lunare pe economie;

[…]

n) orice contracte, inclusiv de asistență juridică, de consultanță, civile, încheiate de subiectul declarării, de membrii familiei lui și de concubinul/concubina lui, inclusiv contractele încheiate de persoanele juridice în care aceștia sunt beneficiari efectivi, aflate în perioada declarării, finanțate din bugetul de stat, dintr-un buget local și din fonduri externe ori încheiate cu societățile comerciale cu capital de stat.

[…]."

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

11. Autorul excepției susține că prevederile articolului 4 alin. (1) literele d) și n) din Legea privind declararea averii și a intereselor personale nu îndeplinesc exigențele clarității și previzibilității, deoarece acestea nu reglementează în mod expres obligația declarării bunurilor și serviciilor primite cu titlu gratuit de la terți, precum *vouchere*, bilete pentru tratamentul balnear sau bilete de avion. Deși articolul 4 alin. (1) lit. n) din Lege ar părea aplicabil acestei obligații, autorul precizează că această normă impune obligația declarării doar atunci când subiectul declarării are calitatea de cumpărător, fără să reglementeze situația în care este beneficiarul serviciilor respective.

12. În sesizare, autorul menționează că Autoritatea Națională de Integritate extinde sfera de aplicare a textului „alte active financiare, dacă valoarea însumată a tuturor acestora depășește valoarea a 15 salarii medii pe economie" de la articolul 4 alin. (1) lit. d) din Lege asupra serviciilor primite cu titlu gratuit de subiecții declarării. În opinia sa, această interpretare depășește conținutul normei și echivalează cu o aplicare a legii prin analogie. Autorul afirmă că o asemenea practică îi permite Autorității să sancționeze comportamente care nu sunt interzise de lege, *i.e.* să stabilească fapta de nedeclarare a serviciilor respective, precum și să constate existența unei averi nejustificate, a cărei valoare este determinată în funcție de costul acestor servicii și bunuri. Prin urmare, autorul consideră că prevederile contestate nu sunt suficient de clare și previzibile pentru a le permite destinatarilor să își adapteze conduita și să evite eventualele sancțiuni.

13. Referitor la articolul 1 alin. (3), coroborat cu articolul 54 din Constituție, autorul excepției susține că legislatorul nu poate adopta legi care să suprime sau să diminueze drepturile și libertățile fundamentale. Totodată, orice ingerință în exercițiul unui drept fundamental trebuie să respecte normele unanim recunoscute ale dreptului internațional și să existe un raport rezonabil de proporționalitate între măsura adoptată și

scopul legitim urmărit. Potrivit autorului, prevederile contestate nu respectă aceste exigențe constituționale.

14. În sesizare, autorul mai susține că prevederile contestate ar încălca articolele 5, 7, 21 și 23 din Constituție, garanțiile prevăzute de articolul 6 din Convenția Europeană și principiul securității juridice.

B. Aprecierea Curții

15. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

16. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Legea nr. 133 din 17 iunie 2016 privind declararea averii și a intereselor personale, ține de competența Curții Constituționale.

17. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate este ridicată de avocatul unei părți în proces. Astfel, sesizarea este formulată de subiectul căruia i s-a acordat acest drept pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

18. Obiectul excepției îl constituie articolul 4 alin. (1) literele d) și n) din Legea privind declararea averii și a intereselor personale. Aceste norme nu au constituit anterior obiect al controlului constituționalității.

19. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză care are ca obiect controlul legalității unui act de constatare emis de Autoritatea Națională de Integritate privind controlul averii și intereselor. Astfel, Curtea admite că prevederile contestate ar putea fi avute în vedere la soluționarea cauzei respective.

20. Autorul excepției susține că prevederile contestate încalcă articolele 1 alin. (3) (*preeminența dreptului*), 5 (*democrația şi pluralismul politic*), 7 (*Constituția, Legea Supremă*), 21 (*prezumția nevinovăției*), 23 alin. (2) (*dreptul fiecărui om de a-şi cunoaște drepturile şi îndatoririle*) și 54 (*restrângerea exercițiului unor drepturi sau libertăți*) din Constituție. De asemenea, autorul susține că sunt încălcate garanțiile prevăzute de articolul 6 din Convenția Europeană și principiul securității juridice.

21. Curtea reiterează că articolele 1 alin. (3), 5 și 7 din Constituție au un caracter general, reprezintă imperative care stau la baza oricăror reglementări și nu pot constitui repere individuale și separate ale controlului de constituționalitate (DCC nr. 175 din 13 decembrie 2022, § 21; HCC nr. 9 din 11 aprilie 2023, § 34). Cu privire la articolul 23 din Constituție, Curtea menționează că testul calității legii se efectuează prin raportare la un drept fundamental (DCC nr. 52 din 8 aprilie 2021, § 17; DCC nr. 71 din 26 mai 2022, § 19). În jurisprudența sa, Curtea a stabilit că problema calității legii nu reprezintă o problemă de constituționalitate atât timp cât nu este afectat un drept fundamental (DCC nr. 38 din 30 martie 2021, § 17; DCC nr. 23 din 22 februarie 2022, § 14).

22. Referitor la articolul 54 din Constituție, Curtea precizează că acesta nu are o aplicabilitate de sine stătătoare. Ca prevederile sale să devină incidente, autorul sesizării trebuie să demonstreze existența unei ingerințe într-un drept fundamental garantat de Constituție. Doar în

cadrul analizei caracterului justificat al ingerinței în drepturile fundamentale garantate de Constituție Curtea poate pune în operă prevederile acestui articol (HCC nr. 33 din 26 octombrie 2021, § 20; DCC nr. 20 din 17 februarie 2022, § 25; DCC nr. 166 din 13 noiembrie 2025, § 50).

23. De asemenea, Curtea observă că autorul excepției a menționat, în termeni generali şi fără a prezenta argumente în acest sens, că dispozițiile contestate sunt contrare articolului 21 din Constituție și garanțiilor prevăzute de articolul 6 din Convenția Europeană. Curtea precizează că simpla enumerare a unor articole din Constituție sau din Convenția Europeană, fără explicarea pretinsei neconformități cu acestea a prevederilor legale contestate, nu echivalează cu un argument. Dacă ar proceda la examinarea fondului sesizărilor formulate de o asemenea manieră, Curtea s-ar substitui autorilor lor în invocarea argumentelor de neconstituționalitate şi ar efectua un control din oficiu (DCC nr. 195 din 21 decembrie 2023, § 26).

24. Referitor la pretinsa încălcare a principiului securității juridice, Curtea observă că autorul excepției nu-şi raportează criticile la o prevedere concretă din Constituție care ar oferi protecție acestui principiu. În aceste condiții, examinarea acestei critici ar presupune ca instanța constituțională să identifice din oficiu norma constituțională relevantă și să formuleze argumentele de neconstituționalitate în locul autorului sesizării, ceea ce ar echivala cu exercitarea unui control din oficiu (a se vedea, *mutatis mutandis*, DCC nr. 10 din 5 martie 2024, § 23).

25. În jurisprudența sa, Curtea a subliniat că procedurile din fața sa au un caracter adversarial. Prin urmare, autorului sesizării îi revine sarcina de a-şi preciza argumentele juridice, explicând în ce mod, în opinia sa, prevederile constituționale invocate au fost încălcate (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Trofimchuk v. Ucraina* (dec.), 31 mai 2005; *Baillard v. Franţa* (dec.), 25 septembrie 2008).

26. De asemenea, Curtea reiterează că o sesizare care are ca obiect verificarea constituționalității unei norme reprezintă o structură cu trei elemente: (*i*) textul contestat din punctul de vedere al constituționalității (norma legală), (*ii*) textul de referință pretins a fi încălcat (prevederea constituțională) și (*iii*) motivarea relației de contrarietate dintre cele două texte, adică motivarea neconstituționalității textului criticat (DCC nr. 51 din 2 mai 2023, § 13).

27. Prin urmare, pe baza celor menționate mai sus, Curtea reține că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, pe baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 27 alineatele (2) și (3) lit. f), 37 și 40 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională

D E C I D E:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 4 alin. (1) literele d) și n) din Legea

nr. 133 din 17 iunie 2016 privind declararea averii și a intereselor personale, ridicată de dl avocat Nicolae Posturusu, în interesele dlui Igor Dodon, în dosarul nr. 3-2/2023, pendinte la Curtea de Apel Centru.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte **Domnica MANOLE**

Chișinău, 10 noiembrie 2026
DCC nr. 166
Dosarul nr. 217g/2026